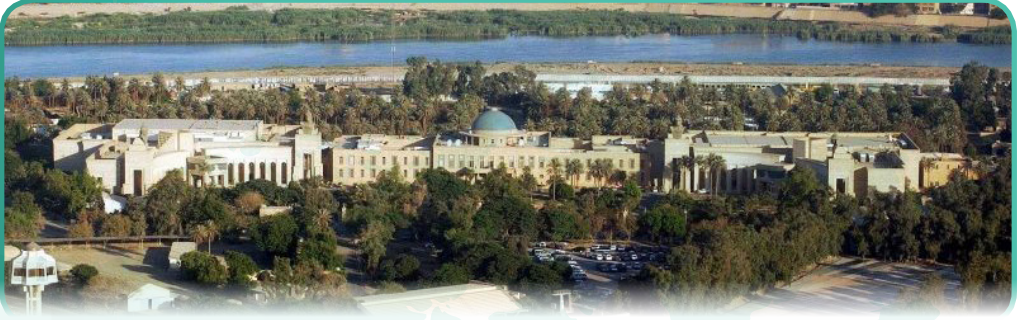

ASYA / ORTADOĞU

IRAK

GSYİH (Milyon \$)
233.537

KBGSYİH ( )
5.513

Büyüme Oranı (%)
4,50 %

Nüfus
33.700.000

Yüzölçümü (km2)
441.839

Başkent
Bağdat

Türkiye'nin güneydoğusunda bir sınır komşusu ülke olan Irak yaklaşık 33.5 milyon nüfusa sahiptir. Bu nüfusun % 75-80'i Araplar, % 15-20'si Kürtler ve % 5'lik kısmı da Türk, Süryani ve diğer ırklardan oluşmaktadır. Nüfusun yaş aralıklarına göre dağılımına bakıldığında ise 0-24 yaş arası genç nüfus toplam nüfusun % 56.3'ünü, 25-65 yaş arası yetişkin nüfus % 40.5'ini ve 65 yaş üzeri yaşlı nüfus ise % 3.2'sini oluşturmaktadır. Irak'ta doğurganlık oranı da kadın başına 3.41 çocuktur. Ülkede resmi diller olan Arapça ve Kürtçe'nin

yanı sıra Süryanice ve bir Türk lehçesi olan Türkmençe dilleri de konuşulmaktadır. Dünya Sağlık Örgütü 2010 verilerine göre Irak'ta yıllık kişi başı sağlık harcaması 346 \$ iken, gayrisafı yurtiçi hasıladan sağlığa ayrılan pay ise % 8.5'tir.

Irak'ta Sağlık hizmetleri 1970 yılında ücretsiz bir hale geldi. O dönem içerisinde sağlık sektörü tıbbi malzemeler, sağlık personeli, doktor ve hemşire sayısı ve niteliği bakımından yeterli bir durumdaydı. Bu alandaki bütün harcamalar petrol ihracatından elde edilen gelirden karşılanmaktaydı. UNICEF tarafından yayınlanan bir rapora göre 1990 öncesi şehirlerde yaşayan nüfusun % 97'si ve kırsalda yaşayan nüfusun % 71'inin temel sağlık hizmetlerine ücretsiz olarak ulaşıkları kaydedilmektedir.

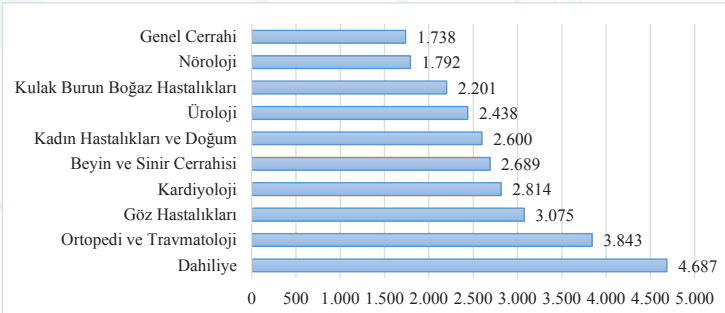
1980 yılında Irak'taki sağlık sistemi Ortadoğudaki en başarılı sistemlerden birisi durumundaydı. Ancak devletin genel sağlığa ayırmış olduğu payın % 90 oranında kesilmesi, I. ve II. Körfez savaşları ve Irak'a uygulanan 13 yıllık ambargo ile birlikte bu sistem gittikçe gerilemeye başlamıştır. Bu dönemden sonra doğum sırasında anne ölüm oranı yaklaşık olarak 3 katına çıkmıştır. Sağlık sektöründe çalışanların almış oldukları ücretlerde büyük düşüş yaşanmıştır. Irak'ın 1990 yılından 2005 yılına gelene kadar, özellikle de güney kesimlerinde salgın hastalıklar yaygın bir hale gelmiştir.

2003 yılındaki savaş neticesinde hastanelerin yaklaşık olarak % 15'i yıkılmış veya kullanılamaz hale gelmiştir. 2004 yılına gelindiğinde uluslararası yardım fonları aracılığıyla sağlık sektöründeki 240 hastane ve 1200 sağlık merkezinde bazı iyileştirmeler ve gelişmeler yaşanmaya başlanmıştır. Meydana gelen bu gelişmeler ve iyileştirmeler yetersiz olan bazı tıbbi malzemelerin sağlanmasına olanak sağlamıştır. Aynı zamanda sağlık sektöründe çalışanların eğitiminde yardımcı olmuştur. Yaşanan gelişmeler ile çocuk aşılama geniş alanlara yayılmıştır. 2005 yılında gelindiğinde her 10.000 kişilik nüfusa 6,3 doktor ve 11 hemşire düşmekteydi. 2006 yılında genel bütçe planlamasında sadece sağlık sektörü harcamaları için 1,5 milyar Amerikan Doları ayrılmıştır. 2009 yılında Irak Sağlık bakanlığı verilerine göre Irak'ta patlamalar ve şiddet olayları yüzünden yaklaşık olarak 3 milyon insan engeli durumuna gelmiştir.

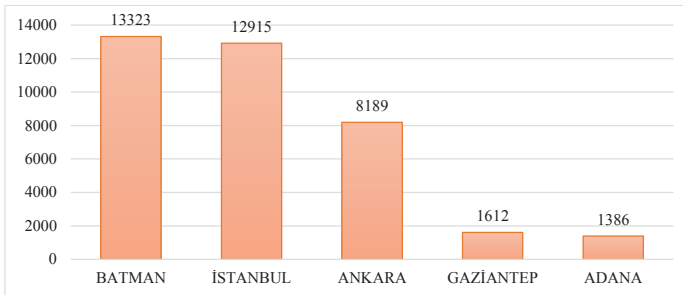
Sağlık sektörünün geliştirilmesi için çok sayıda çalıştay ve konferans düzenlenmektedir. Buradaki asıl amaç sağlık bakanlığı bünyesinde ve kanunda değişiklikler yaparak sağlık hizmetleri seviyesinin yükseltilmesi ve Bağdat ve diğer vilayetlerdeki sağlık müdürlükleri ve dairelerinin sağlık bakanlığına merkezîyetçi bir sistem ile bağlı olmasının sağlanmasıdır. Bu sistem ile sağlık bakanlığı istenilen uygulamaların yerine getirilmesinde sağlık durumunun iyileştirilmesinde yetkilerin geçmesinden sonra bütün vilayetleri kontrol edecek ve denetleyecektir. Aynı zamanda sağlık bakanlığı sağlık güvencesi sistemi yani sağlık sigortası yasası konusunda önemli adımlar atmıştır. Bu kanunun yasallaşması durumunda eskiyen ve istekleri karşılamaktan uzak bir hale gelen hâlihazırdaki sağlık sisteminin karşı karşıya kaldığı sorunların ve engellerin önemli bir kısmının çözüleceği düşünülmektedir.

Bir zamanlar bölge ülkelerine kıyasla kuvvetli zemine ve örnek bir sağlık sistemine sahip olan Irak, son zamanlarda yaşamış olduğu savaşlar ve aldığı ekonomik ve de siyasal darbelerle sağlık turizminde sahip olduğu standardı koruyamamıştır. Bu nedenle de eğitilmiş doktor ve yardımcı sağlık personeli eksikliğinden kaynaklanan sağlık hizmetine ulaşmada güçlük yaşamaktadırlar. Tam da bu noktada Türkiye yüksek kaliteli sağlık sunumu ile komşu ülkemiz olan Irak'a ihtiyaç duyduğu sağlık hizmeti ve özellikle cerrahi operasyonlarını sunabilecek kapasitededir.

2014 yılında Irak'tan ülkemize toplam 42.777 uluslararası hasta gelmiştir. Bunlardan 32.917'i hastanelerimizden sağlık turizmi kapsamında sağlık hizmeti alırken, 9.860'ı da turistin sağlığı kapsamında hizmet almıştır. Iraklı uluslararası hastaların ülkemizde en fazla başvurdukları branşlar sırasıyla Dahiliye, Ortopedi ve Travmatoloji, Göz Hastalıkları, Kardiyoloji ve Beyin ve Sinir Cerrahisi klinikleridir. Bu hastalar ülkemize yoğunlukla yılın ikinci çeyreğinde gelmişlerdir. En çok tercih ettikleri şehir Batman'dır, bu ilin ardından en çok gelen iller 2 büyük şehir olan İstanbul ve Ankara, ve Güneydoğu ve Doğu Akdeniz bölgesi illeri olan Gaziantep, Diyarbakır ve Adana'dır. Toplamda bu 6 şehre gelen Iraklı uluslararası hasta sayısı, toplam Iraklı hasta sayısının %90'ını oluşturmaktadır. 2014 yılında ülkemize Irak'tan gelecek sağlık hizmeti alan uluslararası hastaların dağılımlarına ilişkin grafikler aşağıdaki gibidir:

Grafik 1: 2014 Yılında Iraklı Uluslararası Hastaların En Fazla Sağlık Hizmet Aldıkları İlk 10 Branş

Grafik 2: 2014 Yılında Iraklı Uluslararası Hastaların En Fazla Sağlık Hizmeti Aldıkları İlk 5 Şehir